

Puitteet on luotava ihmisiä varten

Kunta- ja palvelurakennetta uudistava lakikokonaisuus antaa hyvät raamit kunta- ja palvelurakennetta uudistavalle. Ihmisten elämään sovitettujen sisältöjen rakentaminen kehyksiin on lähivuosien vaativa tehtävä.

Uudistuksen tavoitteeksi on nostettu sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottavuuden parantaminen. Sosiaali- ja terveyspalvelut ovat vain yksi keino väestön hyvinvoinnin varmistamisessa. Niiden laaja käyttö voi kertoa yhtä hyvin ihmisten pahoinvoinnista kuin hyvinvoinnista. Suuri osa hyvinvoinnin perustasta syntyy sosiaali- ja terveyspalvelujen ulkopuolella.

Yhteiskunnan elinvoimaa ovat toimintakykyinen ja terve väestö, turvalliset kasvut ja elinympäristöt, yksilöiden ja yhteisöjen hyvinvointi. Uudistuksen tulisi osoittaa selkeämmin suuntaa kohti laajaa hyvinvointivastuuta. Tarvitaan koko kuntaorganisaation panosta väestön hyvinvointiin ja hyviä yhteyksiä työhallintoon, poliisiin, seurakuntiin, kolmanteen ja yksityissektoriin.

Palvelujen korkeakaan tuottavuus, suuri suoritettävä matalin kustannuksin, ei välttämättä merkitse taloudellisuutta, jos toiminnan tarkoitus ei toteudu, jos ongelmat vain kasvavat ja palvelutarpeet pitkittyvät. Vaikuttavuus on tuottavuuttakin keskeisempi tulos, mutta se jää puitelaissa tyystin tuottavuuden varjoon. Oman toiminnan vaikuttavuuden arviointi toimii ohjauksena paremmin kuin toimintaa standardoivat normit.

Puitelain ehdotus sosiaali- ja terveyspalvelujen porrastamiseksi on perusteltu sekä asiantuntemuksen kehittämisen että järkevän työnjaon kannalta. Ehdotus kehitysvammaisten erityishuollon yhdistämisestä erikoissairaanhoidon kuntayhtymiin on kuitenkin huolestuttava. Kehitysvammahuolto ei voi eikä saa integroida erikoissairaanhoidon ja medikalisaation hallitsemaan toimintalogiikkaan. Kehitysvammaisten elämän järjestelyt, jos mitkä, ovat sosiaalisia, yhteisöön integroivia, arkipäivän lähtökohtaa, joskin myös vaativia lääkinnällisiä toimia tarvitaan.

Sosiaalihuollossa porrastaminen ei läheskään aina merkitse vaativaa osaamista tarvitsevien asiakkaiden keskittämistä harvoihin yksiköihin. Tämän vuoksi porrastuksen tulee toimia myös siten, että erikoistunut asiantuntemus siirtyy paikallistasolle, koteihin ja perustason ammattilaisten tueksi. Keskitetyn asiantuntemuksen siirtäminen paikallistasolle koskee myös terveyden, toimintakyvyn ja sosiaalisen turvallisuuden edistämistä.

Nykyistä selkeämpi rakenne laajaa väestöpohjaa edellyttäviin toimintoihin tarvitaan, mutta se ei voi perustua minkään sektorin ylivaltaan. Tässä on monipuolisemman valmistelun paikka.

Kunnallisen sosiaalipolitiikan edustajien asiantuntemus ja aktiivinen panos ovat välttämättömiä uudistuksen jatkotyössä. Meidän on tarpeen tunnistaa ja tuoda esiin ne sosiaaliset tekijät, jotka tuottavat hyvinvointia. Pahin vaihtoehto on, että uudistettujen rakenteiden sisällä jatketaan entisiä toimintatapoja, palveluja tuotetaan tehokkaammin, mutta ihmisten elämää muutokset eivät paranna.

Aulikki Kananoja,
Huoltaja-säätiön
hallituksen
puheenjohtaja

”Toiminta-
vastuita pitää
osoittaa koko
kuntaorgani-
saatiolle.”